

Onderwerp: Ontwerp KRW-programma Delfland 2022-2027
Dossiernummer: 1845

Gevraagd besluit VV:
In te stemmen met het ontwerp KRW-programma Delfland 2022-2027 (dossiernummer 1845)

1. Probleemstelling - context

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is in 2000 in werking getreden. Doel van de richtlijn is dat uiterlijk in 2027 al het water, in alle Europese landen, schoon en gezond is. Delfland deelt deze ambitie en heeft daaraan "levend" toegevoegd.

Om dit te bereiken moeten alle EU-lidstaten stroomgebiedbeheerplannen voor de waterkwaliteit (SGBP's) opstellen. Binnen elk stroomgebied werken gemeenten, provincies, waterschappen en Rijkswaterstaat samen aan het doel van de KRW. Delfland maakt onderdeel uit van het Nederlandse deelstroomgebied Rijn-West. Dit deelstroomgebied maakt onderdeel uit van het internationale stroomgebied Rijndelta.

De KRW kent drie planperiodes:

- KRW1: 2009-2015;
- KRW2: 2016-2021;
- KRW3: 2022-2027.

Voor elke periode wordt een SGBP opgesteld. Op basis van de dan actuele kennis en inzichten worden per periode fysisch-chemische en ecologische doelen vastgesteld. Dit voorstel gaat in op de derde en laatste KRW-periode 2022-2027.

Delfland moet een bijdrage leveren aan het SGBP3 Rijndelta. Deze betreft:

- monitoring van de KRW-waterlichamen;
- een voorstel voor de begrenzing, status en typering van de KRW-waterlichamen;
- de doelafleiding voor de KRW-waterlichamen;
- het uitvoeren van de eigen maatregelen en het initiëren van samenwerking met derden om bij te dragen aan de doelen in 2027.

Delfland is wettelijk verplicht om een KRW-maatregelenpakket op te nemen in het waterbeheerplan.

In deze context heeft Delfland aan de hand van een gebiedsproces een ontwerp KRW-programma Delfland 2022-2027 opgesteld met maatregelen en waterkwaliteitsdoelen voor de fysisch-chemische toestand en biologie.

Procedure

De formele procedure voor het vaststellen van het KRW-programma begint met het vaststellen en ter inzage leggen van dit ontwerpdocument. Het college heeft het ontwerp KRW-programma op 26 mei 2020 vastgesteld op voorwaarde van instemming van de verenigde vergadering.

Het ter inzage leggen van (onderdelen van) dit ontwerpdocument loopt binnen het tijdschema van het Rijk, via drie zo veel mogelijk parallelle sporen:

- 1) Delfland legt het ontwerp KRW-programma ter inzage in het najaar van 2020;
- 2) Het Rijk legt het ontwerp-nationale stroomgebiedbeheerplan Rijndelta (SGBP3) ter inzage in december 2020. Het ontwerp-maatregelenpakket van Delfland voor de KRW wordt hierin opgenomen.
- 3) De provincie legt het ontwerp regionale waterprogramma ter inzage, in december 2020. De ontwerp-waterkwaliteitsdoelen voor de KRW en begrenzing, status en typering van Delfland worden hierin opgenomen en vastgesteld.

Gevraagd wordt om in te stemmen met het ontwerp KRW-programma, zodat het kan worden vrijgegeven voor inspraak bij Delfland in het najaar van 2020. Met instemming van de VV wordt het maatregelenpakket naar het Rijk gestuurd dat het zal opnemen in het ontwerp nationale SGBP3. Dit wordt door de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu per 22 december 2020 ter inzage gelegd. Aanleveren moet plaatsvinden vóór 1 november 2020.

De ontwerp-waterkwaliteitsdoelen en begrenzing, status en typering van de KRW-oppevlaktewaterlichamen worden na instemming doorgegeven aan de Provincie Zuid-Holland voor vaststelling in het ontwerp regionale waterprogramma en inspraak daarvan. Voor de begrenzing, status en typering heeft vaststelling door D&H al plaatsgevonden. Aanleveren moet plaatsvinden voor 1 november 2020.

Na afloop van de inspraakprocedures (Rijk 6 maanden, Delfland en provincie 6 weken), stemmen Delfland, het Rijk en de provincie de beantwoording van de zienswijzen over het Delflandse KRW-programma af. Vervolgens stelt de VV het KRW-programma van Delfland voor de periode 2022-2027 definitief vast en neemt dit op in het Waterbeheerplan 6.

Overig water

Voorliggend voorstel heeft betrekking op de KRW-doelen, begrenzing, typering en status en maatregelen in de KRW-waterlichamen. Daarnaast bestaat het watersysteem binnen Delfland uit overige wateren (ca. 83%). Delfland werkt samen met partners aan schoon, gezond en levend water in het gehele beheergebied, dus ook in dit overig water. Het is daarom van belang dat ook hiervoor doelen worden vastgesteld en maatregelen worden genomen. Dat is ook met de provincie afgesproken.

De afleiding van doelen voor het overig water, het maatregelenpakket hiervoor en de financiële consequenties maken geen onderdeel uit van het nationale SGBP3 maar wel van het WBP6. Vanwege de grote verwevenheid met dit voorstel wordt een doorkijk gegeven van de stand van zaken. De doelen voor overige water moeten uiterlijk in november 2021 zijn voorgesteld door Delfland, zodat ze vóór 31 december 2021 kunnen worden vastgesteld door de Provincie Zuid-Holland.

2. Beoogd effect

Met het vaststellen van het ontwerp KRW-programma zijn het beleid en de maatregelen voor het bereiken van schoon, gezond en levend water in de KRW-waterlichamen in de periode 2022-2027 geactualiseerd en aangepast aan de huidige inzichten en uitgangspunten en voldoen we aan de eisen van de KRW.

Volgend op instemming door de VV wordt het ontwerp KRW-programma 2022-2027 vrijgegeven voor inspraak. Delfland voldoet aan de verplichting voor het op tijd aanleveren van regionale maatregelen aan het SGBP Rijndelta en een voorstel voor begrenzing, typering en statustoekenning en waterkwaliteitsdoelen voor KRW-waterlichamen aan de provincie Zuid-Holland.

3. Kernboodschap

De zorg voor de waterkwaliteit is een van de kerntaken van Delfland.

Wij stimuleren de waterkwaliteit onder meer door het aanleggen van nieuwe waternatuur, ecologisch beheer en maatregelen voor vis. Wij beschermen de waterkwaliteit onder meer door het terugdringen van lozingen uit kassen en van het afspoelen van meststoffen van agrarische bedrijven. Zo werken wij samen met partners aan schoon, gezond en levend water in ons hele gebied. De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is daarbij een van de instrumenten. Helaas voldoet het water in de voor de KRW opgenomen waterlichamen binnen Delfland nog niet aan de waterkwaliteitseisen.

Voor de periode 2022-2027 wordt een KRW-programma opgesteld. Dat moet er zorgen dat het water in 2027 in de KRW-waterlichamen schoon, gezond en levend is. Het ontwerp hiervoor is opgesteld in overleg met gemeenten, de provincie en andere partijen die voor de

uitvoering belangrijk zijn, waaronder Glastuinbouw Nederland, agrariërs (via Midden IN Delfland) en natuurorganisaties.

Op basis van de kennis die is opgedaan in eerdere planperiodes en onze watersysteemanalyses zijn per waterlichaam passende doelen opgesteld. Daarbij is rekening gehouden met kenmerken als van nature aanwezige achtergrondbelasting, negatieve effecten op de waterkwaliteit door transport over water, de inrichting van ons watersysteem dat gericht is op afvoeren van water en daarmee beperkte kansen voor waterplanten om tot ontwikkeling te komen.

Het resultaat is een ontwerp (concept) KRW-programma met een ambitieus maatregelenpakket voor haalbare, realistische doelen, die passen bij de eigenschappen van het Delflandse watersysteem. We gaan onder andere meer waternatuur aanleggen, het waterbeheer verbeteren en de samenwerking met partners zoals gemeenten, natuurorganisaties, glastuinbouw en agrariërs versterken. Ook de handhaving wordt versterkt.

Om te zorgen voor schoon, gezond en levend water in alle wateren van Delfland stellen wij in 2021 ook doelen en maatregelen op voor het 'overige water' in ons gebied. Dat doen wij ook samen met partners uit het gebied en met aandacht voor initiatieven van derden.

Deze twee programma's (KRW en overig water) geven de komende jaren invulling aan de waterkwaliteitsambities uit het bestuursakkoord van Delfland.

4. Historie - eerdere besluitvorming

- 13/12/2018: Informatieve VV 13 december 2018. SGBP3 Uitvoeringsplan KRW 2022-2027. Presentatie.
- 05/03/2019: Informatieve brief aan de VV over PBL-rapporten '2e nota gewasbescherming' en 'Nationale analyse'. (Dossiernummer 1652)
- 18/07/2019: Informatieve VV 18 juli 2019. SGBP3 (2022-2027). Presentatie.
- 11/12/2019: Informatieve VV 11 december 2019. SGBP3. Presentatie.
- SGBP3 - Stand van zaken voorbereidingen derde stroomgebiedbeheerplan KRW (dossiernummer 1256).
- SGBP3 - Begrenzing, typering en status van de KRW-waterlichamen Delfland voor de periode 2022-2027 (dossiernummer 1700).
- 07/04/2020: Oriënterende sessie commissie WKK over doelen en maatregelen SGBP3

5. Regelgeving en Beleid

Rijk

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is in 2000 in werking getreden. In Nederland is de KRW vertaald in de Waterwet, de Wet milieubeheer en de daarop gebaseerde AMvB's en regelingen. De KRW verplicht de lidstaten om elke zes jaar een stroomgebiedbeheerplan op te stellen. Het Rijk stelt voor iedere periode een Werkprogramma KRW op waarin het tijdschema staat voor het opstellen van het stroomgebiedbeheerplan. Daarin staat ook dat overheden binnen het Regionaal Bestuurlijk Overleg (RBO) onderling afstemmen over te leveren input. Binnen het stroomgebied Rijn-West waar Delfland onderdeel van uitmaakt, gebeurt dit in het RBO Rijn-West. Het KRW-programma Delfland vormt de inbreng van Delfland voor het nationale SGBP Rijndelta en is een actualisatie van het lopende programma voor de periode 2016-2021 dat is vastgelegd in het WBP 5.

De maatregelen voor de KRW voor de periode 2022-2027 stelt Delfland zelf vast. Deze maatregelen worden gerapporteerd aan het Rijk. Maatregelen door andere overheden in waterlichamen binnen Delfland worden door deze overheden zelf bestuurlijk vastgesteld. Binnen het stroomgebied Rijn-West is afgesproken dat de waterschappen – als penvoerder – aan het Rijk de maatregelen doorgeven die gemeenten en de provincie binnen hun

beheergebied gaan treffen. Het door het Rijk vast te stellen SGBP bevat een samenvatting van alle maatregelenpakketten in het stroomgebied.

Het Waterbesluit verplicht het Rijk bij de voorbereiding van het SGBP afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht toe te passen. Om die reden wordt het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan ter inzage gelegd. Eenieder mag gedurende een periode van zes maanden zienswijzen indienen over het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan.

Provincie

De provincie stelt het regionale of provinciale waterprogramma vast. Daarin staan de maatregelen die de provincie zelf in haar gebied neemt en de begrenzing van KRW-waterlichamen. Als er kunstmatige of sterk veranderde wateren zijn (zoals bij Delfland), kan de provincie – in afwijking van de landelijk vastgestelde ecologische doelen – een goed ecologisch potentieel (GEP) als doel vaststellen. In de praktijk stelt de provincie de doelen en begrenzingen vast *op voorstel* van de waterbeheerders.

De Omgevingsverordening Zuid-Holland verplicht de provincie bij de voorbereiding van het regionale of provinciale waterprogramma afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht toe te passen. Belanghebbenden en ingezetenen in Zuid-Holland mogen gedurende een periode van zes weken zienswijzen indienen over het ontwerp-waterprogramma.

Delfland

Gezien de Waterwet is het KRW-programma onderdeel van het waterbeheerplan. Daarom wordt het KRW-programma te zijner tijd opgenomen in het WBP 6. De Inspraakverordening Delfland 2011 is van toepassing op de voorbereiding van het WBP en verplicht het college om afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht toe te passen. Belanghebbenden en ingezetenen krijgen de mogelijkheid gedurende een periode van zes weken zienswijzen in te dienen over het ontwerp KRW-programma.

6. Financiën

Het behalen van de KRW-doelen is geen keuze, maar een resultaatsverplichting waarbij alle redelijkerwijs mogelijke maatregelen moeten worden genomen. De kosten van de voorgenomen maatregelen voor de planperiode 2022-2027 zijn ingeschat op basis van de benodigde inzet van Delfland en ervaring die is opgedaan bij de uitvoering van vergelijkbare maatregelen in de voorgaande programmaperiode(s). Er is onderscheid gemaakt in investerings- en exploitatiekosten.

Jaarlijks worden de benodigde middelen en personele inzet gespecificeerd in het kader van het begrotingsproces 2022-2027 en opgenomen in de begroting en meerjarenraming. Aanpassingen vinden plaats in de BURAP. De systematiek van jaarlijks vaststellen biedt de flexibiliteit om de uitvoering af te stemmen op de voortgang, effectiviteit van maatregelen en ontwikkelingen.

Hieronder is een overzicht opgenomen van de geschatte investerings- en exploitatiekosten van het maatregelenpakket KRW 2022-2027.

Maatregelenpakket KRW 2022-2027 Investerings

	Totaal investering in € miljoen
Ecologische inrichting van het watersysteem (NEZ, vismigratie)	10,8
Borging waterkwaliteitsaspecten bij recreatie	1,9
Totaal	12,7

Maatregelpakket KRW 2022-2027 Exploitatie

	Totaal exploitatie 2022-2027 in € miljoen
Maatregelen tegengaan emissies	6,9
Ecologische optimalisatie waterbeheerpraktijk	2,5
Ecologische inrichting van het watersysteem (NEZ, vismigratie)	4,2
Anticiperen op toekomst	0,3
Totaal	13,9

In totaal worden de investerings- en exploitatiekosten voor de periode 2022-2027 ingeschat op € 26,6 mln, waarvan € 3,9 mln al is opgenomen in de exploitatie van de meerjarenraming t/m 2024. Ter vergelijking: de kosten voor SGBP1 (2010-2015) waren € 26,6 mln en voor SGBP2 (2016-2021) naar verwachting € 24 mln.

Bij het overzicht is de volgende toelichting van toepassing:

- Met de uitvoering van het KRW-maatregelenpakket 2022-2027 is een investering gemoeid van circa € 12,7 mln. Het gaat hier met name om investering in versterking en uitbreiding van het NEZ-netwerk en maatregelen ter bevordering van vismigratie. Hiervoor wordt in de tweede helft van 2021 een voorstel aan de VV voorgelegd. Het investeringsvolume is opgenomen in de strategische investeringsagenda.
- Een deel van de exploitatiekosten is opgenomen in de meerjarenraming t/m 2024. Dit betreft met name de maatregelen rondom emissiereductie glastuinbouw en de planvormingskosten voor de aanleg van het NEZ-netwerk. De exploitatiekosten voor maatregelen die niet in de meerjarenraming t/m 2024 zijn opgenomen én de benodigde middelen voor de periode na 2024 worden elk jaar opgenomen in de begroting en meerjarenraming. Een eerste stap wordt gezet bij het opstellen van de eerstvolgende begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2025.
- Het behalen van de KRW-doelen stelt voorwaarden aan de manier waarop reguliere werkzaamheden worden uitgevoerd, zoals monitoring en maaibeheer. De kosten hiervoor zijn niet meegenomen in dit financiële overzicht, maar worden gedragen door de desbetreffende programma's.

Overig (niet-KRW) water

Delfland wil overal schoon, gezond en leven water, ook buiten de KRW-wateren. De doelen en afspraken over maatregelen worden meegenomen in het WBP6 (2022-2027). De besluitvorming over de benodigde middelen vindt plaats in het kader van het begrotingsproces 2022-2027. Een eerste indicatie komt uit op ca. € 2,5 miljoen per jaar.

7. Duurzaamheid

Het primaire doel van het voorliggende maatregelpakket KRW is schoon, gezond en levend water. Daarmee levert het programma een positieve bijdrage aan de leefomgeving van zowel plant, dier als mens.

Een verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit draagt bovendien bij aan het behoud van de steeds schaarser wordende zoetwaterbronnen in ons beheergebied.

Bij de uitvoering van de maatregelen wordt steeds gekeken naar de meest duurzame oplossingen.

8. Organisatorische en personele consequenties

De uitvoering van het KRW-programma vraagt om een beperkte uitbreiding van of aanpassing van de inzet van (vast) personeel. De financiële en personele consequenties worden bepaald in het kader van het begrotingsproces 2022-2027.

9. OR/GO

n.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico: De besluitvormingsprocedure vertraagt waardoor de planning van de nationaal gestelde termijnen voor het aanleveren van maatregelen (Rijk) en doelen (Provincie Zuid-Holland) niet wordt gehaald (1 november 2020).

Beheermaatregel: De huidige planning van de besluitvorming biedt de benodigde ruimte om feedback van de VV te verwerken.

Risico: Dit is de laatste periode voor de KRW. Risico is dat de doelen in 2027 niet zijn behaald.

Beheermaatregel: Er is gekozen voor ambitieuze en realistische doelen. De voorgestelde maatregelen zijn erop gericht om de doelen te halen. Voor het behalen van de doelen is het essentieel dat de voorgestelde maatregelen worden uitgevoerd en dat zij het effect hebben dat nu op basis van de gedurende SGBP1 en SGBP2 verworven inzichten wordt in geschat. Door het jaarlijks borgen van de financiën in de begroting en door effectmonitoring wordt erop toegezien dat/of aan deze voorwaarden wordt voldaan.

Het niet halen van de doelen zonder geldige reden heeft (financiële) consequenties: alle redelijkerwijs mogelijke maatregelen om aan de verplichtingen te voldoen, moeten zijn genomen. Het verwerken van de recentste bestaande inzichten in de doelen, voorkomt dat Delfland in een lastige positie terechtkomt in 2027 als het doelbereik moet worden toegelicht aan de EU.

Risico: Het halen van de KRW-doelen is mede afhankelijk van de inzet van maatregelen door derden. Risico is dat derden niet voldoende inspanning leveren op de afgesproken maatregelen of wet- en regelgeving.

Beheermaatregel: De inzet van derden stimuleren we actief, door samenwerking en via het spoor van regulering en handhaving. Delfland monitort ook nauwgezet de voortgang in de uitvoering bij de betrokken gebiedspartners. Gemeenten zijn net als Delfland verantwoordelijk om binnen hun mogelijkheden maatregelen te treffen die effectief bijdragen aan het halen van de KRW-doelen.

Risico: de gemeenten bevestigen hun deel van de KRW-maatregelen niet in september

Beheermaatregel: de gemeenten hebben hierover een brief ontvangen van Delfland. In komende bestuurlijk overleggen wordt hier aandacht aan besteed.

11. Communicatie (in- en extern)

Verplicht onderdeel van het opstellen van het SGBP3 waarvan de KRW-maatregelen Delfland onderdeel uitmaken, is het gebiedsproces. Voor het SGBP3-gebiedsproces is de lijn van de in ontwikkeling zijnde Checklist Participatie gevolgd.

Het doel van het gebiedsproces is het delen en ophalen van gebiedskennis én commitment op doelen en maatregelen in het SGBP3. Op grond hiervan is gekozen voor de strategie om het gebiedsproces vooral te richten op de stakeholders die een verantwoordelijkheid en/of een groot belang hebben en de waterkwaliteit kunnen beïnvloeden, zoals andere overheden en de agrarische sector. Er is besloten zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande netwerken.

Stakeholders die zijn geraadpleegd, zijn o.a. gemeenten, provincie, glastuinbouwsector (via Emissieloze kas), agrarische sector (via Midden in Delfland), natuurorganisaties en de Visstandbeheercommissie (VBC). De input van de geraadpleegde stakeholders is gebruikt voor het afleiden van de doelen. Daarnaast is hen gevraagd een besluit te nemen over de maatregelen die zij zelf nemen om de waterkwaliteit te verbeteren. Om de besluitvormingsproces goed te laten verlopen, is gemeenten gevraagd uiterlijk in september 2020 hun maatregelpakket voor 2022-2027 aan te leveren bij Delfland. De precieze

(ruimtelijke) uitwerking van de maatregelen met de gemeenten is voorzien in de fase direct na de vaststelling.

Over dit voorstel vindt naast de verplichte tervisielegging aparte communicatie plaats in de nieuwsbrieven. Bij vaststelling van het SGBP3 wordt binnen en buiten Delfland uitgedragen dat en hoe Delfland samen met de partners werkt aan schoon, gezond en levend water. Een van de instrumenten daarbij is de KRW. Bij de communicatie wordt aangesloten bij de communicatie rond het WBP 6.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Na instemming van de VV met het ontwerp KRW-programma (doelen en maatregelenpakket) volgt de volgende procedure:

- Delfland stuurt direct na besluitvorming over dit voorstel het ontwerp maatregelenpakket naar het Rijk om op te nemen in het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan. Het Rijk legt op 22 december 2020 het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan gedurende zes maanden ter inzage.
- Delfland stuurt direct na besluitvorming over dit voorstel de ontwerp waterkwaliteitsdoelen en begrenzingen, typering en status naar de Provincie Zuid-Holland om op te nemen in het ontwerp regionale waterprogramma. De provincie legt het ontwerp regionale waterprogramma ter inzage gedurende 6 weken, naar verwachting in december 2020.
- Delfland legt het ontwerp KRW-programma voor een periode van zes weken ter inzage in het najaar van 2020. De terinzagelegging wordt bekendgemaakt in het digitale Waterschapsblad op www.overheid.nl.
- Na alle inspraakprocedures en het verwerken van de zienswijzen stelt Delfland het KRW-programma 2022-2027 vast en neemt de maatregelen op in WBP6 (2021).
- Het Rijk stelt het SGBP vast als onderdeel van het nationale waterplan (2021).
- De provincie stelt het regionale waterprogramma vast (2021).

De besluitvorming voor overig water volgt de besluitvormingsprocedure voor het WBP 6.

13. Bevoegd orgaan

Op grond van artikel 84 van de Waterschapswet is het college bevoegd orgaan om de besluiten van de VV voor te bereiden. Het college vraagt de VV in te stemmen met het ontwerp KRW-programma Delfland 2022-2027, voordat het ter inzage wordt gelegd.

De verenigde vergadering is op grond van artikel 77 van de Waterschapswet bevoegd om in een later stadium het KRW-programma vast te stellen (als onderdeel van het WBP 6).

14. Toelichting

Het ontwerp KRW-programma Delfland 2022-2027 (zie bijlage 1) bestaat in hoofdlijnen uit de afleiding van de fysisch-chemische en biologische KRW-doelen 2027 en de maatregelen voor de periode 2022-2027, het actualiseren van de begrenzing, typering en status van de KRW-waterlichamen. Besluitvorming over het laatste onderdeel heeft al plaatsgevonden door D&H (februari 2020).

Veel werk verzet maar gewenste toestand nog niet bereikt

In de voorgaande (2009-2015) en huidige SGBP-periode (2016-2021) zijn diverse maatregelen doorgevoerd die hebben geleid tot verbetering van de waterkwaliteit. Zo heeft Delfland fors geïnvesteerd in de inrichting van het systeem voor ecologie door het aanleggen van natuurvriendelijke oevers, vispaaiplaatsen, waterplantzones, etc. in een samenhangend netwerk van waternatuur. Het beheer in de waterlichamen is aangepast aan de ecologische doelen: denk aan protocollen voor minder en gericht maaien. Daarnaast zijn mogelijkheden voor vismigratie verbeterd door vismigratieknelpunten bij veel kunstwerken op te lossen.

De samenwerking met de land- en tuinbouwsector heeft bijgedragen aan de verbetering van de waterkwaliteit in de KRW-waterlichamen. In dit licht van belang is de samenwerking binnen het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) en Emissieloze Kas. Verder zijn lokale initiatieven ontplooid, zoals het samen meten met tuinders en melkveehouders en het samen met sportvisserijverenigingen uitzetten van snoek in vispaaiplaatsen. Onder SGBP-2 worden de komende ca. 1,5 jaar nog diverse aanvullende maatregelen uitgevoerd.

De monitoringgegevens die jaarlijks worden gerapporteerd in de Waterkwaliteitsrapportage tonen aan dat de KRW-maatregelen effect hebben gehad. Er is een sterke afname van de hoeveelheid voedingsstoffen en milieuvreemde stoffen zoals gewasbeschermingsmiddelen. Door de verbeterde habitatgeschiktheid op ingerichte locaties en aangepast maaibeheer ontwikkelt watergebonden vegetatie zich beter en zien we lokaal dat de ecologie verbetert. Op het niveau van de KRW-waterlichamen zet de verbetering in de KRW-beoordeling nog onvoldoende door als gevolg van te hoge concentraties verontreinigende stoffen, vaarverkeer en niet natuurlijke inrichting van het watersysteem. Nadat de KRW-maatregelen uit SGBP2 zijn uitgevoerd, zullen in alle Delflandse KRW-waterlichamen nog knelpunten zijn in de chemische en ecologische waterkwaliteit.

Voor een goede ecologische waterkwaliteit zijn diverse factoren van belang. De belangrijkste hiervan zijn de belasting met nutriënten (stikstof en fosfaat), voldoende doorzicht voor een goed lichtklimaat onder water en de voedselrijkheid van de waterbodem. Daarnaast is voldoende geschikte ruimte en habitat voor ecologie een belangrijke voorwaarde net als de verbinding tussen ecologisch waardevolle gebieden. Een structurele verbetering van de waterkwaliteit is alleen dan mogelijk wanneer al deze factoren op orde zijn. Het watersysteem Delfland kenmerkt zich door hoge nutriëntenbelasting. Voor veel gebieden wordt dit vooral veroorzaakt door de achtergrondbelasting (uit onder andere kwel en vanuit de bodem doorveenafbraak). Daarnaast zijn ook (niet natuurlijke belastingen vanuit) de land- en tuinbouw belangrijke bronnen. Ander knelpunt voor het behalen van een helder watersysteem, is de beperkt aanwezige ruimte voor ecologische zones in veel waterlichamen. Het beheergebied is nu eenmaal dichtbebouwd en de vele functies strijden er om een plekje.

Realistisch en ambitieus SGBP 3

De KRW kent een cyclische benadering. Voor elke planperiode worden op basis van actuele kennis en inzichten per KRW-waterlichaam passende doelen voor biologie (plant en dier) afgeleid en normen voor nutriënten. Daarbij verplicht de KRW kortgezegd het maximaal haalbare doel na te streven: ook kostbare maatregelen moeten worden getroffen als deze bijdragen aan een betere waterkwaliteit.

Delfland heeft de afgelopen jaren uitgebreide watersysteemanalyses uitgevoerd en onderzoek gedaan naar de effectiviteit van maatregelen. Daardoor is tijdens SGBP 2 veel kennis opgedaan over de aard en het functioneren van het watersysteem, de oorzaak van huidige knelpunten in de KRW-waterlichamen en over wat wel en niet gedaan kan worden om de toestand te verbeteren (handelingsperspectief). Deze kennis is benut voor het huidige voorstel van doelen en maatregelen voor de 3^e planperiode voor de KRW.

Voor de afleiding van de doelen is de Handreiking KRW-doelen van STOWA gebruikt. In deze aanpak wordt het doel bepaald door bij de huidige toestand het gezamenlijke effect van alle mogelijke maatregelen op te tellen. Uitzondering hierop vormen maatregelen met significant negatieve effecten op andere functies. Voor de beoordeling wat significant is, is voor de doelaflading SGBP3 aangesloten op de uitgangspunten zoals toegepast bij SGBP2 en zoals herijkt als onderdeel van het KRW-planproces (D&H 5 maart 2019). Maatregelen die leiden tot gedwongen functieverandering, ten koste gaan van de veiligheid (water aan- en afvoer) en de beroepsvaart of tot significante inkomstenderving leiden in samenhangende gebieden zijn afgevalen.

Op basis van de watersysteemanalyses zijn de hoogst haalbare (realistische) doelen afgeleid. Dat is maatwerk: er is expliciet rekening gehouden met de omstandigheden in het beheergebied van Delfland. Er wordt alleen afgeweken van de landelijke standaardwaarden als natuurlijke omstandigheden (niet-beïnvloedbare achtergrondbelasting met nutriënten) of onwenselijke gevolgen van een andere beheerpraktijk of inrichting van het watersysteem op

gebruiksfuncties daartoe aanleiding geven (o.a. water aan- en afvoer, beroepsvaart). Antropogene (door menselijk handelen veroorzaakte) belastingen vanuit bijv. landbouw en riolering zijn geen reden voor afwijking.

Begrenzing, typering en status waterlichamen

De watersysteemanalyse laat zien dat aanpassing van de begrenzing voor (met name) de boezemwateren nodig is, omdat de huidige indeling niet aansluit bij het landgebruik en de waterhuishouding. De Westboezem bestaat uit twee zeer verschillende delen: de glastuinbouw is vooral een factor van betekenis in het Westland en veel minder in Midden-Delfland. Midden-Delfland bestaat voor een groot deel uit weinig verstedelijkt polder-boezemland, terwijl het Westland grotendeels (sterk verhard) boezemland is. De Oostboezem bestaat hoofdzakelijk uit een scheepvaartkanaal (de Schie) en de grachten en singels van Den Haag. De Schie is omgeven door polders terwijl Den Haag grotendeels stedelijk boezemland is. Bovendien wateren de vier boezemdelen via verschillende boezemgemalen af op buitenwater. Vanwege deze substantiële verschillen voor de vier boezemdelen, zijn de twee waterlichamen gesplitst in vier waterlichamen.

Als gevolg van de begrenzingswijziging is ook de typering veranderd. Omdat de boezem Haaglanden voorheen onderdeel was van de Oostboezem, werd het water (ten onrechte) getypeerd als "grote diepe kanalen met scheepvaart (M7b)". Het nieuwe waterlichaam boezem Haaglanden krijgt te typering "Gebufferde (regionale) kanalen (M3). De overige typering blijven gelijk. De nieuwe "Boezem Schie" blijft een groot diep scheepvaartkanaal (M7b).

Tot slot is ervoor gekozen om het waterlichaam Meijndel samen te voegen met het Rijnlandse waterlichaam Meijndel en Berkheide. Argument hiervoor is dat de wateren uitmaken van een en hetzelfde duinsysteem.

Belangrijkste maatregelen KRW-programma

De voorgestelde SGBP 3-doelen vragen om een ambitieus maatregelenpakket. Doelbereik in 2027 is alleen mogelijk als in de laatste planperiode KRW 2022-2027 een extra inspanning wordt geleverd op het gebied van de eigen taken. Hiervoor is een pakket uitgewerkt met een mix van maatregelen op het gebied van inrichting en beheer, toezicht en handhaving, samenwerking en communicatie. In bijlage 1 is voor de negen waterlichamen een onderbouwing opgenomen van de voorgestelde maatregelen volgens de KRW-systematiek en nadere toelichting bij het nut en noodzaak van de maatregelen.

Bij de totstandkoming van het maatregelenprogramma is een effectgerichte benadering gehanteerd: ook maatregelen in overig water die bijdragen aan het behalen van de KRW-doelen zijn hierin meegenomen. Daarmee zijn we er echter nog niet. Om het ecologisch potentieel te realiseren, is het nodig dat er ook bij de gebiedspartners de bereidheid is om mee te werken aan schoon, gezond en levend water en externe middelen beschikbaar komen voor stimulering van maatregelen. Om verantwoordelijkheid en betrokkenheid van derden te organiseren bij de KRW-opgave zijn aan de hand van de ecologische knelpunten met gebiedspartners in diverse bijeenkomsten oplossingsrichtingen doorgesproken. In de voorgestelde SGBP3-doelen zijn zowel de effecten van de Delflandse maatregelen als de effecten van maatregelen waarvoor andere overheden (d.w.z. Rijk, provincies, gemeenten) aan de lat staan verdisconteerd.

Op basis van systeemanalyses van de KRW-waterlichamen aan de hand van de Ecologische Sleutelfactoren (ESF's) en met input vanuit gebiedspartijen zijn er vijf bouwstenen mogelijk waarbinnen maatregelen de waterkwaliteit verbeteren.

De gebiedspartners onderschrijven de relevantie van deze bouwstenen. Voor de uitwerking van de maatregelen zal Delfland de samenwerking zoeken. Dit kan zijn met gemeenten, maar bijvoorbeeld ook met de tuinbouwsector en terreinbeheerders. Aan gemeenten is per brief een oproep gedaan om te bevestigen dat zij de voor hun gemeente relevante maatregelen zullen treffen. De maatregelen worden de komende planperiode uitgewerkt met de gebiedspartners. Delfland pakt hierin als waterbeheerder en penvoeder van de KRW een regierol.

Voor de waterbeheermaatregelen van Delfland zijn onder de vijf bouwstenen de onderstaande KRW-maatregelen geformuleerd:

Bouwsteen	Maatregel	Toelichting
Bouwsteen 1: Emissiereductie	Reductie emissies	Extra inzet voor effectieve vergunningverlening bij gebiedsontwikkelingen vanuit Delfland
	Reductie emissie landbouw	Kringlooplandbouw stimuleren binnen beheergebied Delfland (DAW)
	Reductie emissies waterketen	Ondersteuning bieden bij opsporen en handhaven op indirecte lozingen en foutaansluitingen door gemeenten.
	Reductie emissies glastuinbouw	Uitvoeren, evalueren en voortzetten van het afsprakenkader Emissieloze Kas, extra inzet op handhaving na afronding
	Reductie overige emissies zoals microverontreinigingen	Uitvoeren strategie microverontreinigingen.
Bouwsteen 2: Ecologische optimalisatie waterbeheerpraktijk	Ecologisch maaien watergangen	Verdere optimalisatie ecologisch maaien
	Ecologisch baggeren	Opstarten traject ecologisch baggeren Delfland. Verkenning aan de hand van pilots voor het in beeld brengen van kansrijke locaties en het bepalen van de effectiviteit
	Sturen met water	Extra investeren in aangepast peilbeheer om zodoende waterstromen nog beter te sturen voor de waterkwaliteit
Bouwsteen 3: Ecologische inrichting van het watersysteem	Ecologisch netwerk	In stand houden en uitbreiden ecologisch netwerk. Netwerk versterken door eigen initiële inspanningen en meeliften met kansen die zich voordoen, bijvoorbeeld als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen en/of het vervangen van beschoeiingen.
	Vispasseerbare kunstwerken	Kunstwerken vispasseerbaar maken en beheren. Realiseren visvriendelijke pompen. Meeliftend op de renovatiecyclus.
Bouwsteen 4: Borgen waterkwaliteitsaspecten bij recreatie	Hengelsport	Een goede vispraktijk
	Recreatievaart	Nemen van mitigerende maatregelen (zoals het beschermen van oevers) in

		de waterlichamen (aanleg vooroevers).
Bouwsteen 5: Anticiperen op de toekomst	Klimaatadaptatie	In beeld brengen van effecten (waterkwaliteitsstresstesten) en indien nodig mitigerende maatregelen nemen
	Adaptatie gebiedsontwikkelingen (o.a. energietransitie)	In beeld brengen effecten op waterkwaliteit en negatieve effecten vermijden of mitigeren

Alle maatregelen zijn afgeleid conform de KRW-systematiek. Delfland zet hierbij in op wat maximaal kan en effectief is. Voor de maatregel recreatievaart (mitigeren nadelige invloed recreatievaart op waterkwaliteit) is ruimte voor een bestuurlijke keuze. Recreatief varen kan een negatief effect hebben op de waterkwaliteit. Met het oog op significant negatieve effecten wordt terughoudend omgegaan met verdere regulering van de recreatievaart (bijv. tijdelijke vaarverboden bij kwetsbare ecologische gebieden) en wordt ingezet op mitigatie van effecten via inzet van vooroevers waar ruimte beschikbaar is.

Naast de gepresenteerde maatregelen worden de randvoorwaarden (intern en extern) voor het nemen van maatregelen gecreëerd.

KRW-doelen: goed ecologische potentieel (GEP)

Voor elke periode worden aan de hand van de KRW-uitgangspunten fysisch-chemische en biologische (GEP-)doelen vastgesteld op basis van de huidige watersysteemkennis en inzichten. In de meeste waterlichamen lijkt ten opzichte van de huidige toestand een verbetering van de waterkwaliteit haalbaar. Uit de uitgevoerde watersysteemanalyses blijkt dat de standaard (default) landelijke KRW-doelen voor de Delfland-typische waterlichamen (kunstmatig) niet allemaal overal haalbaar zijn en daarmee niet realistisch om na te streven. Bij SGBP 1 en 2 werden deze standaarddoelen veelal wel gehanteerd. De verwachtingen ten aanzien van het ecologische potentieel zijn op basis van de watersysteemanalyses voor verschillende waterlichamen passend gemaakt voor het Delflandse watersysteem. Een samenvattend overzicht en onderbouwing van de voorgestelde conceptdoelen per waterlichaam is opgenomen in bijlage 1.

Op basis van het inzicht in de huidige toestand en inschatting van het ecologisch potentieel worden de volgende aanpassingen op de default-waarden voorgesteld:

- Voor wat betreft de fysisch-chemische condities is vooral een aanpassing van de doelen voor fosfor in de polderwaterlichamen noodzakelijk omdat een belangrijke bron voor fosfor (belasting uit onder andere kwel en de natuurlijke belasting vanuit de bodem, zoals veenafbraak) niet of nauwelijks beïnvloedbaar is.
- Voor wat betreft de biologische doelen is een aanpassing van de doelen voor waterplanten (door verstoring van scheepvaart en het schonen van watergangen ten behoeve van doorstroming) noodzakelijk. De doelen voor macrofauna en in sommige waterlichamen vis moeten vanwege de beperkingen in de groei van waterplanten ook worden bijgesteld. Deze groepen zijn namelijk (deels) afhankelijk van de aanwezigheid van waterplanten om te kunnen gedijen.
- De doelen voor fytoplankton kunnen voor de boezem Westland, Midden-Delfland en de de polderwaterlichamen door een verbeterde toestand of toekomstperspectief (iets) omhoog worden bijgesteld.

De voorgestelde aanpassingen zijn in lijn met het landelijke beeld uit uitgevoerde nationale analyse en de aanpak binnen de samenwerking Rijn-West. Voor het halen van deze aangepaste doelen is nog steeds een behoorlijke inspanning nodig. Maar ze zijn wel realistisch voor 2027.

Overig (niet-KRW) water

De kwaliteit van de KRW-waterlichamen is mede afhankelijk van de kwaliteit van de overige wateren in ons gebied (ca. 83%). Daarom is het belangrijk dat ook hierin maatregelen

worden uitgevoerd voor schoon, gezond en levend water. Met de provincie is afgesproken in 2021 voor deze wateren ecologische doelen af te leiden en vast te stellen. In het ambtelijk kernteam van het samenwerkingsverband met gemeenten 'Schoon en gezond water' is afgesproken om voor de doelaflading gebruik te maken van de eerder met elkaar geformuleerde 'Catalogus ambities lokaal water' uit 2017. In bijlage 2 zijn de conceptdoelen voor het overig water opgenomen.

Delfland zoekt de samenwerking met lokale partijen over de uitvoering van de maatregelen én de afstemming van de doelen voor overig water. Voor de doelen en maatregelen wordt participatie van lokale partijen gestimuleerd en is aandacht voor initiatieven van derden. Het overige water geeft veel mogelijkheden voor andere partijen om zich in te zetten en bij te dragen aan verbetering van de waterkwaliteit. Vanaf juni 2020 worden de concept-doelen voor dit overig water bilateraal met gemeenten besproken, zodat deze in respectievelijk april en december 2021 kunnen worden voorgedragen aan en vastgesteld door de provincie. Anders dan bij KRW-waterlichamen geldt voor de doelen voor overige wateren geen resultaatverplichting maar een inspanningsverplichting. In de loop van 2020 wordt voor de overige wateren een realisatiestrategie geformuleerd. Vaststelling van de Delflandse maatregelen vindt plaats parallel aan het besluitvormingsproces voor het WBP6.

Begrippenlijst

DAW: Deltaplan Agrarisch Waterbeheer
ESF: Ecologische Sleutelfactoren
GEP: goed ecologisch potentieel
KRW: (Europese) Kaderrichtlijn Water
NEZ: Natte Ecologische Zone
RBO: Regionaal Bestuurlijk Overleg
SGBP: Stroomgebiedbeheerplan
VBC: Visstandbeheercommissie
WBP: Waterbeheerplan

15. Bijlagen

1. Ontwerp KRW-Programma Delfland 2022-2027
2. Concept-doelen overig water

Ontwerp KRW-programma Delfland 2022-2027

Dossiernummer : 1845

Vergaderdatum : 25 juni 2020

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 26 mei 2020, dossiernummer 1845

gelezen het positieve advies van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit;

overwegende dat:

met vaststelling van het ontwerp KRW-programma:

- het beleid en de maatregelen voor het bereiken van schoon, gezond en levend water in de KRW-waterlichamen in de periode 2022-2027 geactualiseerd en aangepast is aan de huidige inzichten en uitgangspunten;
- het ontwerp KRW-programma 2022-2027 voor inspraak door ingezetenen en andere belanghebbenden kan worden vrijgegeven;
- Delfland voldoet aan de verplichting voor het tijdig aanleveren van regionale maatregelen aan het SGBP Rijndelta en een voorstel voor begrenzing, typering en statustoekenning en waterkwaliteitsdoelen voor KRW-waterlichamen aan de provincie Zuid-Holland.

Gelet op:

- artikel 77 van de Waterschapswet (bij VV-voorstellen);
- Waterwet, de Wet milieubeheer, het Waterbesluit en het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009.

Besluit:

In te stemmen met het ontwerp KRW-programma Delfland 2022-2027 (dossiernummer 1845)

Aldus besloten in de openbare vergadering van 25 juni 2020

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt